

VII. PLAN PRAC NAUKOWO-BADAWCZYCH ORAZ APARATURA NAUKOWO-BADAWCZA

1. Wstęp

Truizmem jest już przekonanie, że o poziomie pracy dydaktycznej Uczelni decyduje poziom naukowy Uczelni, decyduje praca naukowo-badawcza jej Katedr i Zakładów.

Zaraz na wstępie podkreślić należy, że potencjał naukowy naszej Uczelni, jak sądzimy, i innych Uczelni technicznych - nie jest wykorzystany dla rozwoju nauki i postępu technicznego. Powodem zasadniczym tego stanu rzeczy jest brak racjonalnie zestawionego społecznego zapotrzebowania na pracę naukowo-badawczą Wyższych Uczelni Technicznych. Nasze resorty gospodarcze, nasz przemysł, nasza Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego nie potrafiły powiązać postępu technicznego z największym potencjałem naukowym, jakimi są Wyższe Szkoły Techniczne.

Wielkie, a nawet bardzo wielkie dotacje finansowe na prace naukowo-badawcze płyną przede wszystkim do resortowych instytutów badawczych, w znacznej większości operujących minimalną ilością kadry naukowej o pełnych kwalifikacjach naukowych, wśród której znaczna część to znowu pracownicy nauki Wyższych Uczelni Technicznych. Odwrotnie znowu - w Wyższym Szkolnictwie Technicznym przy najliczniejszej pełnokwalifikowanej kadrze naukowej - dotacje na prace naukowo-badawcze są najmniejsze. Istnieje wprawdzie pogląd, że obojętne jest dla nauki, gdzie i w jakiej instytucji ona powstaje jednak jest z drugiej strony całkowicie zrozumiałe, że oddziaływanie bezpośrednie pracowni uczonego, pracującego w Uczelni jest nieporównanie większe na personel Katedry, a w szczególności na młodych pracowników nauki w Katedrze, na wytworzenie atmosfery naukowej w samej Uczelni, na studentów - niż oddziaływanie samymi rezultatami pracy naukowej, wykonanej w innym ośrodku naukowo-badawczym /PAN, Instytuty Naukowo-Badawcze itp./.

Stąd też wszelkie przesuwanie pracy naukowo-badawczej z Uczelni na inne odcinki, zjawisko obserwowane w skali masowej w okresie ubiegłego okresu 6-letniego, choćby na naj-

bardziej godne i pożyteczne, powoduje osłabienie atmosfery pracy naukowo-badawczej w Uczelni.

Dlatego też wydaje się, iż w związku z ogromną przewagą pełnokwalifikowanej kadry naukowej Wyższego Szkolnictwa Technicznego, w porównaniu z innymi instytucjami naukowo-badawczymi, punkt ciężkości tej pracy powinien się znaleźć w Wyższych Uczelniach.

Na pozytywne podkreślenie - jako zapowiedź społecznego zapotrzebowania na prace naukowo-badawcze ważne z punktu widzenia gospodarki narodowej - zasługuje Uchwała nr 24 Prezydium Rządu, przewidująca pewną ilość prac naukowo-badawczych dla Wyższych Uczelni Technicznych, w tym i dla naszej Uczelni.

2. Problematyka planu prac naukowo-badawczych

Problematyka pięcioletniego planu prac naukowo-badawczych została opracowana przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego na podstawie materiałów uzyskanych w wyniku konferencji przedstawicieli katedr jednoimiennych, których posiedzenia odbyły się w końcu roku 1955.

Plan posiada układ problemowy i uwzględnia Katedry wyższych uczelni technicznych, będące wykonawcami poszczególnych problemów.

Rektorzy i prorektorzy do spraw nauki wyższych uczelni oraz dziekani wydziałów mieli wpływ na problematykę planu wyłącznie tylko jako kierownicy Katedr lub zakładów naukowych, które reprezentowali na w/w konferencjach.

Wydaje się, że takiego sposobu opracowywania planu nie można uznać za doskonały.

Uczelniom należało pozostawić większą swobodę i inicjatywę w opracowywaniu planu.

W planie opracowanym przez M.S.W. Politechnice Warszawskiej przypada ogółem 148 problemów, przy czym na ogólną liczbę 173 Katedr w wykonaniu planu biorą udział 93 Katedry.

Realizacja planu będzie następowała w drodze wykonywania rocznych planów badań naukowych, które opracowują same Uczelnie w oparciu o generalną problematykę planu 5-letniego M.S.W.

VIII. PLAN ROZWOJU KADRY NAUKOWEJ. ASPIRANTURA.

1. Stan istniejący

a/ ilość samodzielnych pracowników nauki w naszej Uczelni wynosi ogółem 336 osób, w tym:

profesorów zwyczajnych	41
profesorów nadzwyczajnych	106
docentów	85
zastępców profesorów	104

b/ ilość pomocniczych pracowników nauki wynosi ogółem 1031 osób, w tym:

adiunktów	260
st.asystentów	407
asystentów	298
zastępców asystentów	66

2. Plan rozwoju kadry naukowej w latach 1956-60

Analiza przeprowadzona w zakresie przewidywań wzrostu kadry naukowej wydaje się wskazywać na dość pomyślne horyzonty. Mianowicie w planie 5-letnim należy spodziewać się przyrostu samodzielnej kadry naukowej w ilości około 40% stanu obecnego, co stanowiłoby znaczne jego wzmocnienie.

3. Aspirantura

Proponowana przez P.W. organizacja aspirantury naukowej przedstawia się następująco:

A. Warunki przyjęcia na aspiranturę

- a/ Praktyka produkcyjna /co najmniej 3-letnia/ w kierunku pokrywającym się z kierunkiem zamierzonych studiów aspiranckich, względnie posiadanie co najmniej tytułu naukowego st. asystenta.
- b/ Posiadanie dorobku naukowego jak np. prace naukowe, artykuły naukowe, recenzje itp.
- c/ Znajomość co najmniej dwóch języków obcych, w tym języka rosyjskiego, w zakresie ustalonym w dotychczasowym regulaminie studiów aspiranckich.
- d/ Posiadanie dyplomu magisterskiego z kierunku studiów pokrywających się z kierunkiem studiów aspiranckich.

3. Środki niezbędne do realizacji planu

Stworzenie warunków niezbędnych do właściwej i pełnej realizacji planowanych zadań naukowych będzie wymagać znacznego podwyższenia środków finansowych przewidzianych w budżecie Uczelni na prace naukowe, jak również środków na wyposażenie zakładów w aparaturę, niezbędną do prowadzenia prac badawczych.

Dotychczasowe finansowanie prac naukowych należy uznać za niewystarczające. Szczegóły dotyczące tego finansowania podane są w "Materiałach" na str. 33.

B. Czas trwania studiów aspiranckich

Można rozważyć dwa warianty, a mianowicie:

1. Utrzymanie dotychczasowego okresu aspirantury tj. 3-letniego,
2. Przedłużenie okresu aspirantury do 4 lat.

a/ Wariant pierwszy

Aspirantura trwa 3 lata i obejmuje studia tylko z zakresu przedmiotów fachowych, a mianowicie dyscyplinę podstawową, dyscyplinę specjalną, pracę kandydacką i obronę pracy kandydackiej.

Studia z materializmu dialektycznego i historycznego nie wchodziłyby w ramy aspirantury. Jednym z warunków przyjęcia na aspiranturę byłoby przedstawienie Komisji egzaminacyjnej w Uczelni zaświadczenia o złożeniu egzaminu z materializmu przy jednym z ośrodków uniwersyteckich, uprawnionym do przeprowadzania egzaminów z tego przedmiotu na poziomie egzaminu kandydackiego. Przy wprowadzeniu tego systemu należałoby równolegle rozwiązać sprawę zorganizowania seminariów, konsultacji i egzaminów z materializmu dla kandydatów chcących ubiegać się o przyjęcie na aspiranturę.

b/ Wariant drugi

Studia trwają 4 lata. Rok pierwszy przeznaczyć wyłącznie na studia materializmu i egzamin z tego przedmiotu. Dalsze lata przeznaczyć na studia i egzaminy z dyscypliny podstawowej i specjalnej, pracę kandydacką i obronę pracy.

C. Pomoc materialna dla aspirantów

- a/ Stypendium należy ustalić w takiej wysokości, aby wystarczało ono aspirantowi na utrzymanie, ubranie i potrzeby kulturalne oraz zakup niezbędnej literatury. Wydaje się, że wysokość stypendium powinna wynosić około 1.300 złotych miesięcznie. W przypadku przyjęcia drugiego wariantu czasokresu trwania studiów aspiranckich /pkt.2-b/ stypendium w pierwszym roku studiów można ustalić w wysokości 1.000 złotych miesięcznie; w latach następnych - 1.300 złotych miesięcznie.

- b/ Zwiększyć środki finansowe na prace badawcze związane z pracą kandydacką, przeznaczając na 1 pracę kandydacką kwotę od 2.000 złotych do 10.000 złotych zależnie od charakteru pracy. O wysokości dotacji decyduje Rektor Uczelni na wniosek promotora i dziekana Wydziału.

IX. BIBLIOTEKA GŁÓWNA, BIBLIOTEKI WYDZIAŁOWE

I ZAKŁADOWE, CZYTELNICTWO

- A. Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej posiada obecnie 100 tys. voluminów, przy czym w planie 5-letnim ilość ta wzrośnie prawie dwukrotnie, osiągając w roku 1960 przeszło 200 tys. voluminów.

Do dyspozycji czytelników znajdują się: wypożyczalnia i dwie czytelnie /ogólna i czasopism/ o łącznej ilości 180 miejsc. Zarówno powierzchnia magazynowa /200 m²/ jak i szczupła ilość miejsc w czytelniach nie pozwala na pełne rozwinięcie działalności Biblioteki - zwłaszcza przy uwzględnieniu zwiększenia stanu posiadania Biblioteki.

Z tych względów w okresie planu 5-letniego utworzonych zostanie cały szereg księgozbiorów specjalistycznych, grupujących dzieła, czasopisma, dokumentację naukowo-techniczną, normy i patenty z dziedziny interesującej poszczególne Wydziały. W ten sposób filie specjalistyczne Biblioteki Głównej pozwolą na zbliżenie posiadanych zbiorów do czytelnika, dając mu możliwość korzystania z biblioteki na terenie jego Wydziału.

Biblioteka Główna posiadać będzie przede wszystkim zbiory ze wszystkich nauk podstawowych, przez co uniknie się rozdrobnienia tych zbiorów w szeregu bibliotek specjalistycznych.

Równocześnie w okresie 1956 - 60 rozbudowana zostanie sieć bibliotek w Domach Studenckich przez tworzenie tam księgozbiorów technicznych i popularno-naukowych.

- B. Należyta organizacja Biblioteki Głównej i Bibliotek Wydziałowych, zbliżenie książki do czytelnika, realizowanie właściwej polityki zakupów - będzie jednym z elementów przyczyniających się do wzrostu czytelnictwa.

Trzeba stwierdzić, że czytelnictwo w P.W. nie stoi na właściwym poziomie, że olbrzymia większość studentów P.W. nie rozumie znaczenia korzystania z biblioteki. Świadczą o tym następujące liczby za 1955 rok:

- 1/ ilość czytelników posiadających stałe karty wstępu wynosi ca 6.000 osób, a więc w stosunku do ogólnej ilości uprawnionych do korzystania z czytelni /pracownicy P.W., studenci P.W. i W.S.I. - co stanowi zaledwie 40%/.
- 2/ Łączna ilość odwiedzin w czytelniach i pracowniach specjalnych - ca 45.000, co oznacza, że każdy z uprawnionych skorzystał z czytelni zaledwie 3 razy w roku.
- 3/ Łączna ilość udostępnionych zbiorów w czytelniach i na zewnątrz - ca 45.000, co oznacza, że każdy z uprawnionych do skorzystania ze zbiorów Biblioteki wypożyczył zaledwie 5 pozycji w ciągu roku.

Podane wyżej przykłady świadczą o faktach małego wykorzystywania mimo wszystko już dość pokaźnych zbiorów Biblioteki Głównej P.W.

X. PRACE ZLECONE WYKONYWANE W RAMACH SYSTEMU FINANSOWEGO GOSPODARSTW POMOCNICZYCH. NIEKTÓRE OPRACOWANIA WYKONANE W FORMIE PRAC ZLECONYCH PRZEZ KATEDRY I ZAKŁADY PW.

Znaczna ilość Katedr i Zakładów PW poza pracami naukowymi włączonymi do planów pracy naukowo-badawczej, wykonuje prace zlecane o charakterze naukowo-badawczym i naukowo-usługowym na zamówienie różnych instytucji.

Wartość finansowa prac zleconych Uczelni podlegających Uchwale nr 2 wynosiła w r. 1954 - 40 mln. zł, w r. 1955 - 58 mln. zł, a w r. 1956 wartość ta została zaplanowana na taką samą sumę jak w roku ubiegłym. Wartość prac zleconych w r. 1955 wynosiła 75% budżetu szkoły /licząc bez stypendiów/.

Prace zlecane odgrywają dużą rolę w życiu szkoły, wywierają wpływ na rozkład dnia pracy pracowników nauki, na tok dydaktyki i realizację planowych prac naukowych oraz znacznie obciążają administrację szkoły.

Dodatnie strony prac zleconych wynikają z następującej oceny i wartości dla szkoły:

- a/ umożliwiają podjęcie i wykonanie dla gospodarki narodowej ważnych prac naukowo-badawczych, które nie mogły być opracowane w ramach planu badań naukowych szkoły,
- b/ umożliwiają udział pracowników nauki w rozwiązywaniu pilnych zadań dla przemysłu, zbliżając ich do bieżących potrzeb przemysłu, do praktyki, co nie pozostaje bez korzystnego wpływu na poziom zajęć dydaktycznych prowadzonych przez tych pracowników nauki, w szczególności z dyscyplin specjalizujących.

Ujemne strony prac zleconych wynikały na skutek zbyt żywiołowego ich rozwoju w okresie lat 1953 - 1955, co zresztą zostało już zahamowane i znalazło odbicie w planie prac zleconych na 1956 rok, który został ustalony na poziomie roku 1955. Ujemna strona prac zleconych wynikała ponadto z tendencji do przyjmowania prac o charakterze naukowo-usługowym, czemu kierownictwo Uczelni przeciwstawiło w planie na rok 1956 konieczność zmniejszenia prac naukowo-usługowych, przy czym kryteria oceny dla prac naukowo-badawczych zostały zaostrome.

Ważnym elementem przy ustaleniu rozmiarów i charakteru prac zleconych jest konieczność dokonania nowelizacji niektórych postanowień Uchwały Nr 2 Prezydium Rządu z dnia 7 stycznia 1955 roku, ponieważ ujęła ona zbyt sztywno niektóre zagadnienia.

Zagadnienie nowelizacji omówione jest szczegółowo w "Materiałach" na stronie 46 i dalej.

XI. INWESTYCJE BUDOWLANE UCZELNI

Bliższe szczegóły zawarte są w "Materiałach" str. 59 i dalsze.

2. Inwestycje mieszkaniowe i studenckie

W chwili obecnej znajduje się w budowie: Dom Studencki przy ul. Kopińskiej - z terminem ukończenia do 1 września r.b. oraz Dom Młodego Naukowca - z terminem ukończenia również do 1 września b.r.

Na ukończenie obu powyższych inwestycji są zabezpieczone w roku bieżącym odpowiednie fundusze.

Na budowę Domu Mieszkalnego /115 mieszkań/ przy ul. Wołoskiej przewidziane jest w roku bieżącym 3.400 tys. zł, a w roku przyszłym potrzebna będzie na ukończenie budowy kwota 5.100 tys. zł.

W latach 1958 - 60 przewiduje się budowę zespołu domów na przyznanym Politechnice terenie przy tzw. "Rivierze". W pierwszej kolejności przewiduje się budowę Domu Studenckiego na 1200 miejsc, wyposażonego ponadto w świetlicę i stołówkę o przepustowości 2000 osób dziennie. Koszt tego budynku /zlokalizowanego przy zbiegu ulic Nowo-Marszałkowskiej i Nowo-Wawelskiej/ szacuje się na 45.000 tys. zł. Rozpoczęcie budowy nastąpi w r. 1958, zakończenie w 1960.

Ogólna kwota przewidywana na budownictwo Domów Studenckich wynosi 77.000 tys. zł, na budownictwo mieszkaniowe - 15.800 tys. zł. Razem kwota ta wynosi /w cenach 1955 r./ 92.800 tys. zł.

XII. WARUNKI BYTOWE STUDENTÓW

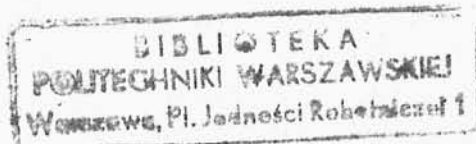
DOMY STUDENCKIE I STOŁÓWKI. STYPENDIA

Zagadnienia dotyczące Domów Studenckich i Stołówek omówione zostały szczegółowo w "Materiałach" - str. 64 i dalsze.

Stypendia

Dawno odczuwana reforma stypendiów studenckich powinna być dokonana już na progu nowego planu 5-letniego. Jeśli ogólna suma przeznaczona na stypendia studenckie nie może być w żadnym razie powiększona, należałoby reformę dokonać wg następujących kryteriów.

1. Rozważyć sprawę wyeliminowania stypendystów nie przystępujących z własnej winy do sesji egzaminacyjnej lub nie zdających pozytywnie tych egzaminów.
2. Skasować dotychczasowe cztery grupy stypendialne, pozostawiając dwie /jedną obejmującą wszystkie specjalności z wyjątkiem górnictwa, drugą - obejmującą górnictwo/ różnicując wysokość stypendiów zależnie od roku studiów tylko raz - począwszy od III roku studiów.
3. Żadna dotychczasowa stawka stypendialna nie powinna ulec zmniejszeniu.
4. Powiększyć stawkę stypendium premiewego z 60 zł do 150 zł.
5. Dla studentów Wydziału Architektury przeznaczyć dodatek 40 zł miesięcznie na zakup papieru, farb itp., lub wydać tę równowartość w naturze.

XIII. STAN ZATRUDNIENIA PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH
I PRACOWNIKÓW ADMINISTRACYJNYCH

Szczegóły w "Materiałach" - str. 67 i dalsze

XIV. WARUNKI BYTOWE PRACOWNIKÓW NAUKI

Szczegóły w "Materiałach" - str. 73 i dalsze

XV. OŚRODKI SPORTOWE I WYCHOWANIE
FIZYCZNE MŁODZIEŻY

Szczegóły w "Materiałach" - str. 75 i dalsze

XVI. BUDŻET POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

Szczegóły w "Materiałach" - str. 77 i dalsze.